

ბელგიის 1831 წლის აონსტიტუცია 1831 წლის 7 თებერვალს ეროვნულმა აონგროსმა დაასრულა მსჯელოა და დაამბახიცა ბელგიის აონსტიტუცია

პრესამბულა
ბელგიელი ხალხის სახელით, ეროვნული კონგრესი ადგენს:

პარტი I ტიტიტიტიტი და მისი დანაყოფები

მუხლი 1. ბელგია დაყოფილია პრთვინციებად.

ეს პრთვინციებია: ანტვერპენი, ბრახანტი, აღმოსავლეთი ფლანდრია, დასავლეთი ფლანდრია, ენო, ლიეჟი, ლიმბურგი, ლუქსემბურგი, ნამიური, გარდაგემანიის კონფედერაციასთან ლუქსემბურგის ურთიერთობებისა.

ტიტიტიტიტი შეიძლება დაიყოს უფრო მეტ პრთვინციად კანონის საფუძველზე.

მუხლი 2. პრთვინციების ქვედანაყოფები შეიძლება შეიქმნას მხოლოდ კანონის საფუძველზე.

მუხლი 3. სახელმწიფოს, პრთვინციებისა და კომუნების საზღვრები შეიძლება შეიცვალოს ან დაზუსტდეს მხოლოდ კანონის ძალით.

პარტი II ბელგიელები და მათი უფლებები

მუხლი 4. ბელგიის მოქალაქეობის მიღება, შენარჩუნება ან დაკარგვა ხდება სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილი წესების შესაბამისად.

წინამდებარე კონსტიტუცია და სხვა კანონები, რომლებიც ენება პოლიტიკურ უფლებებს, განსაზღვრავს მოქალაქეობის გარდა სხვა პირობებს, რომლებიც საჭიროა ამ უფლებების განხორციელებისთვის.

მუხლი 5. ნატურალიზაცია ხორციელდება საკანონმდებლო ხელისუფლების მიერ.

მხოლოდ უმაღლესი ნატურალიზაცია ანიჭებს უცხოელს იმავე პრივილეგიებს, რასაც ბელგიელებს პოლიტიკური უფლებების განხორციელებისას.

მუხლი 6. სახელმწიფოში წოდებრივი განსხვავება არ აჩვენებს.

ბელგიელები კანონის წინაშე თანასწორნი არიან; მხოლოდ მათ აქვთ სამოქალაქო და სამხედრო თანამდებობების დაკავების უფლება, გარდა კანონით გათვალისწინებული ცალკეული შემთხვევებისა.

მუხლი 7. პიროვნების თავისუფლება გარანტირებულია.

არავინ არ შეიძლება დაექვემდებაროს დევნას, გარდა კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და დადგენილი ფორმით.

გარდა დანაშაულის ადგილზე წასწრების შემთხვევაში, პირის დაკავება შეიძლება მხოლოდ მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე.

ის უნდა იქნეს წარმოდგენილი პირის დაკავების დროს ან დაკავებიდან არაუგვიანეს ოცდაათი საათისა.

მუხლი 8. არავის არ შეიძლება ჩამოერთვას მისი ნების საწინააღმდეგოდ მისთვის კანონით გათვალისწინებული სასამართლო დაცვის უფლება.

მუხლი 9. სასჯელი დგინდება ან გამოიყენება მხოლოდ კანონის საფუძველზე.

მუხლი 10. ბინა შეუვალია. არ შეიძლება მისი გაჩხრეკა, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა და დადგენილი ფორმით.

მუხლი 11. არავის არ შეიძლება ჩამოერთვას მისი საკუთრება, გარდა საზოგადოებრივი საჭიროებისთვის, და ისიც კანონით დადგენილ შემთხვევებში და წესით; ამასთან, პირს მიეცემა სათანადო კომპენსაცია, რომელიც წინასწარ უნდა იქნეს განსაზღვრული.

მუხლი 12. ქონების ჩამოერთმევი სასჯელის დადგენა აკრძალულია.

მუხლი 13. სამოქალაქო სიკვდილი, ანუ ყველა სამოქალაქო უფლების სამართლებრივად ჩამოერთმევა – სასჯელის გავრცელებული ფორმა – გაუქმებულია; მისი აღდგენა აკრძალულია.

მუხლი 14. სარწმუნოების აღიარების თავისუფლება, მისი საჯაროდ განხორციელება, ისევე როგორც ნებისმიერ საკითხზე საკუთარი აზრის გამოხატვის თავისუფლება, გარანტირებულია, გარდა ამ თავისუფლებათა განხორციელებისას ჩადენილი დანაშაულებისთვის დევნისა.

- პუნლი 15.** აზავინ აზ შეიძლება აიძულონ, რაიძე ფთრძით დაცივას რთმელიძე სარწმუნობის რიტუალები და ცერემონიები ან მსთხთონ უქმე დღეების დაცვა.
- პუნლი 16.** სანელმწიფოს აზ აქვს უფლება ჩაეროს რთმელიძე რელიგიურ თრგანთში რელიგიის მსახურის წარდგენაში ან თანამდებობაზე დანიშნენაში და აზც აუკრძალოს ამ მსახურებს, მიმწერა აწარძოთნ ზემდგომ პირებთან და გაასაჯაროთნ მათი აქტები; ამ უკანასკნელ შემთხვევაში მოქმედებს ჩვეული პასუხისმგებლობა პრესასა და გამოცემასთან დაკავშირებით.
- სამოქალაქო ქთრწინება ყოველთვის წინ უნდა უსწრებდეს საეკლესიო ქთრწინებას, გარდა კანონით დადგენილი გამონაკლისი შემთხვევებისა.
- პუნლი 17.** საჯარო განათლება უნდა იყოს უფასო; ნებისმიერი პრევენციული ზომა აკრძალულია. მხოლოდ დანაშაულის ჩადენისთვის დენა რეგულირდება კანონით.
- სანელმწიფოს ხარჯზე უზრუნველყოფილი საჯარო სწავლება ასევე რეგულირდება კანონით.
- პუნლი 18.** პრესა თავისუფალია; აზასოდეს აზ უნდა დარწესდეს ცენზურა და აზც მწერლებს, რედაქტორებსა და მბეჭდავებს მოეთხოვებათ გარანტიის მიცემა.
- რედაქტორის, მბეჭდავის ან მეგაზეთის წინააღმდეგ დენა დარწმებელია, თუ ავტორი ცნობილია და ცნოვრობს ბელგიაში.
- პუნლი 19.** ბელგეელებს უფლება აქვთ შეიკრიბონ მწმეიდობიანად და უიარალოდ, იმ კანონების დაცვით, რთმლებიც შეიძლება არეგულირებდეს ამ უფლების განხორციელებას, მაგრამ წინასწარი ნებათთვის მიღების გარეშე.
- ეს დებულება აზ ვრცელდება ღია ცის ქვეშ შეკრებებზე, რთმლებიც სრულად ექვემდებარება საპოლიციო რეგულირებას.
- პუნლი 20.** ბელგეელებს აქვთ გაერთიანების უფლება; ეს უფლება აზ შეიძლება შეიზღუდოს პრევენციული ზოძით.
- პუნლი 21.** ყველას აქვს უფლება მიმაროთს საჯარო ხელისუფლებას პეტიციებით, რთმლებსაც ხელს აწერს ერთი ან მეტი პირი.
- ხელისუფლების მხოლოდ დადგენილ თრგანებს აქვთ კოლექტივის სანელით პეტიციებით მიმართვის უფლება.
- პუნლი 22.** მიმწერის საიდუმლოება ხელშეუხებელია.
- კანონით განისაზღვრება, თუ რთმელი თანამწრთმლები აზიან პასუხისმგებლნი მიმწერის საიდუმლოების დარდვევის შემთხვევაში.

მუხლი 23. ბელგიაში მიღებული ენების გამოყენება აზრითაა. მისი რეგულირება შესაძლებელია მხოლოდ კანონით და ისიც მხოლოდ საჯარო ხელისუფლების აქტებთან და სასამართლო წარმოებასთან მიმართებით.

მუხლი 24. საჯარო ხელისუფლების თანამდებობის პირის წინააღმდეგ მისი სამმართველოს მოქმედებების გამო საზრისის შესატანად წინასწარი ნებაზე საჭირო არ არის, გარდა იმ გამონაკლისებისა, რომლებიც შეიძლება დაიშვას მინისტრებთან დაკავშირებით.

პაპო III

ხელისუფლებანი

მუხლი 25. ყველა ხელისუფლება ხალხისგან მომდინარეობს.

ისინი ხორციელდება კონსტიტუციით დადგენილი წესით.

მუხლი 26. საკანონმდებლო ხელისუფლებას ერთობლივად ახორციელებენ მეფე, წარმომადგენელთა პალატა და სენატი.

მუხლი 27. ინიციატივის უფლება აქვს საკანონმდებლო ხელისუფლების სამივე შტოდან თითოეულს.

თუმცა ყველა კანონს, რომელიც ენება სახელმწიფოს შემოსავლებსა თუ ხარჯებს ან ჯარის კონტინგენტს, პირველ რიგში, წარმომადგენელთა პალატა უყრის კენჭს.

მუხლი 28. კანონების ავტორიტეტულად განმარტების უფლება აქვს მხოლოდ საკანონმდებლო ხელისუფლებას.

მუხლი 29. მეფეს აქვს აღმასრულებელი ძალაუფლება კონსტიტუციით დადგენილ ფარგლებში.

მუხლი 30. სასამართლო ხელისუფლებას ახორციელებენ სასამართლოები და ტრიბუნალები.

დაკავებისა და სასჯელის აღსრულება ხორციელდება მეფის სახელით.

მუხლი 31. ექსკლუზიურად კომუნის ან პროვინციის ინტერესებს ანგეგმიკებენ შესაბამისი კომუნის ან პროვინციის საბჭოები კონსტიტუციით დადგენილი პრინციპების შესაბამისად.

ՄԱՅՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Մუხլի 32. Երկու իրավունքային հարցերի վերաբերյալ իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև, իրավաբանական հարցերի միջև:

Մուխլի 33. իրավունքային հարցերի միջև:

Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 34. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 35. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 36. իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 37. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 38. իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 39. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 40. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

Մուխլի 41. Երկու իրավունքային հարցերի միջև իրավաբանական և արհեստագործական իրավունքային հարցերի միջև:

მუხლი 42. პალატები უფლებამოსილია ცვლილებები შეიტანონ ან დაყონ შემთავაზებული მუხლები და შესწორებები.

მუხლი 43. აკრძალულია პალატებში პეტიციების პირდაპირ შეტანა.

თითოეული პალატა უფლებამოსილია მინისტრებს გადაუზავნოს ის პეტიციები, რომლებიც მის სახელზე იქნა წარმოდგენილი. მინისტრები ვალდებული არიან, ანგარიში წარადგინონ მათი შინაარსის შესახებ, თუ ამას მოითხოვს პალატა.

მუხლი 44. პალატების არცერთი წევრის მიმართ არ შეიძლება განხორციელდეს დევნა ან მონდეს მისი დაკითხვა მის მიერ საკუთარი ფუნქციების შესრულებისას გამოთქმული მოსაზრებების ან მიცემული ხმის გამო.

მუხლი 45. პალატების არცერთი წევრის მიმართ არ შეიძლება განხორციელდეს დევნა ან მონდეს მისი დაკავება სხდომის დროს იმ პალატის ნებაზღვევის გაჩეხე, რომლის წევრიც არის ის.

გამონაკლისია შემთხვევა, როცა მას დანაშაულზე წასწებენ.

სხდომის დროს პალატების არცერთი წევრი არ შეიძლება დაექვემდებაროს ფიზიკურ შეზღუდვას იმავე ნებაზღვევის გაჩეხე.

პალატის წევრის დაპატიმრება ან დევნა შეჩერდება სხდომის ხანგრძლივობით, მის დასრულებამდე, თუ ამას მოითხოვს პალატა.

მუხლი 46. თითოეული პალატა უფლებამოსილია თავისი რეგლამენტით განსაზღვროს საკუთარი უფლებამოსილებების განხორციელების წესი.

განყოფილება I

წარმომადგენელთა პალატა

მუხლი 47. წარმომადგენელთა პალატა შედგება იმ მოქალაქეების მიერ პირდაპირ აჩეული დეპუტატებისგან, რომლებიც იხდიან საარჩევნო კანონით დადგენილ ცენზს, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს პირდაპირი გადასახადის 100 ფლორინს და არ უნდა იყოს ოც ფლორინზე ნაკლები.

მუხლი 48. არჩევნები ტარდება პროვინციების იმ დანაყოფებში და იმ უბნებში, რომლებიც კანონით არის განსაზღვრული.

მუხლი 49. საარჩევნო კანონი ადგენს დეპუტატების რაოდენობას მოსახლეობის მიხედვით; მათი რიცხვი არ უნდა აღემატებოდეს ყოველ 40 000 მოსახლეზე ერთი

დეპუტატის თანაფარდობას. კანონი ასევე განსაზღვრავს ამომჩრეველად ყოფნისთვის აუცილებელ პირობებს და ყველაფერს, რაც უკავშირდება აჩრევენებს.

პუნლი 50. აჩრევენებში მონაწილეობის უფლების მისაღებად საჭიროა პირი:

1. იყოს ბელგიელი დაბადებით ან მიღებული ჰქონდეს უმაღლესი ნატურალისაზცია.
2. საზრებლბდეს სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებებით.
3. იყოს ოცდახუთ წელს მიღწეული.
4. ცხვრბდეს ბელგიაში.

აჩრევენებში მონაწილეობის უფლების მოსაბოვებლად სხვა პირობების შესრულების მოთხოვნა დაუმეებელია.

პუნლი 51. წაზმომადგენელთა პალატის წევრები აჩრევიან ოთხი წლის ვადით.

წევრთა საერთო რაოდენობის ნახევარი განახლდება ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ კანონით დადგენილი წესით. დათხოვნის შემთხვევაში პალატის შემადგენლობა მოლიანად განახლდება.

პუნლი 52. წაზმომადგენელთა პალატის თითოეულ წევრს მთელი სესიის განმავლობაში ეძლევა ყოველთვიური ხელფასი 200 ფლორინის ოდენობით. მათ, ვინც ცხვრბდეს იმ ქალაქში, სადაც იმართება სხდომა, ხელფასის მიღების უფლება არ აქვთ.

განყოფილება II

სენატი

პუნლი 53. სენატის წევრებს იჩრევენ თითოეული პრეზიდენტის მოსახლეობის პრაპორტიულად ის მოქალაქეები, რომლებსაც აქვთ უფლება მისცენ ხმა წაზმომადგენელთა პალატის წევრებს.

პუნლი 54. სენატი შედგება წევრთა რაოდენობისგან, რომელიც უდრის მეორე პალატის დეპუტატების ნახევარს.

პუნლი 55. სენატორებს იჩრევენ რვა წლის ვადით; მათი რაოდენობის ნახევარი გადადგება ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ სააჩრევნო კანონით დადგენილი წესით. დათხოვნის შემთხვევაში სენატის შემადგენლობა მოლიანად განახლდება.

პუნლი 56. იმისათვის, რომ პირი იქნეს აჩრეული სენატორად და იკავებდეს ამ თანამდებობას, საჭიროა ის:

1. იყოს ბელგიელი დაბადებით ან მიღებული ჰქონდეს უმაღლესი ნატურალინაცია.
2. სარგებლობდეს პოლიტიკური და სამოქალაქო უფლებებით.
3. ცნობდეს ბელგიაში.
4. იყოს თრმოც წელს მიღწეული.
5. ბელგიაში იხდიდეს პირდაპირ გადასახადს არანაკლებ 1000 ფლორინისა, მათ შორის, ნებართვების მოსაკრებელს.

პროვინციებში, სადაც იმ მოქალაქეების სია, რომლებიც იხდიან პირდაპირ გადასახადს 1000 ფლორინის ოდენობით, ვერ აღწევს 6000 მოსახლეზე 1 ადამიანის თანაფარდობას, უნდა შეივსოს იმ პირობით, რომლებიც პროვინციაში ყველაზე მაღალ გადასახადს იხდიან, სანამ არ მიიღწევა აღნიშნული თანაფარდობა.

- მუხლი 57.** სენატორები არ იღებენ ხელფასს და არც ხარჯები არ აუნაზღაურდებათ.
- მუხლი 58.** თვრამეტი წლის ასაკში მეფის მემკვიდრე უფლებით ხდება სენატორი. თვრამეტი წლის ასაკამდე მას მხოლოდ სათათბირო ხმის უფლება აქვს.
- მუხლი 59.** სენატი იკრიბება მხოლოდ წარმომადგენელთა პალატის სესიის დროს.

თავი II

მეფე და მისი მინისტრები

განყოფილება I

მეფე

- მუხლი 60.** მეფის კონსტიტუციური უფლებამოსილებები მემკვიდრეობითია მისი სამეფო უმაღლესობა ლეოპოლდ საქსენ-კობურგელის პირდაპირი, ბუნებრივი და კანონიერი შთამომავლობით, მამაკაცადან მამაკაცამდე, პირველშობილობის წესით, ქალებისა და მათი შთამომავლების სამუდამო გამორიცხვით.
- მუხლი 61.** მისი სამეფო უმაღლესობა ლეოპოლდ საქსენ-კობურგელის მამრობითი სქესის შთამომავლების არარსებობის შემთხვევაში, მეფეს შეუძლია დაასახელოს თავისი მემკვიდრე თრევი პალატის თანხმობით, რომელიც გამონაკლისი იქნება მომდევნო მუხლით დადგენილი წესით.

თუ ამ წესით დასახელება ვერ მოხერხდება, ტახტი თავისუფალი რჩება.

პუნქლი 62. მეფე არ შეიძლება იყოს ერთდროულად სხვა სახელმწიფოს მეთაური თბილეს პალატის თანხმობის გარეშე.

არცერთ პალატას არ შეუძლია განიხილოს ეს საკითხი, თუ სხდომას არ ესწრება მისი შემადგენლობის სულ მცირე თბი მესამედი, ხოლო გადაწყვეტილების მიღება შესაძლებელია მხოლოდ ხმის მიძვემთა თბი მესამედის თანხმობით.

პუნქლი 63. მეფის პირფენება ხელშეუხებელია; პასუხისმგებლობა აკისრიათ მინისტრებს.

პუნქლი 64. მეფის არცერთ აქტს არ აქვს ძალა, თუ მას თანახელმწიფრით არ ადასტურებს მინისტრი, რომელიც მხოლოდ ამ აქტით იღებს საკუთარ თავზე პასუხისმგებლობას.

პუნქლი 65. მეფე ნიშნავს და ათავისუფლებს თავის მინისტრებს.

პუნქლი 66. ის ანიჭებს წოდებებს ჯარში.

ის ნიშნავს მთავარი სამმართველოსა და საგარეო საქმეთა მთხელებს, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

ის სხვა დანიშნავს მხოლოდ იმ შემთხვევაში ანთრციელებს, თუ ეს კანონით არის ნებადართული.

პუნქლი 67. ის ადგენს კანონების აღსრულებისთვის საჭირო წესებსა და დებულებებს და არ აქვს უფლებამოსილება შეაჩეროს თვით კანონების მოქმედება ან თავი აარიდოს მათ აღსრულებას.

პუნქლი 68. მეფე მეთაურობს სახმელეთო და საზღვაო ძალებს, აცხადებს თმს, დებს სამშვიდობო, სამოკავშირეთ და საგაჭრო ხელშეკრულებებს. ის ზემოაღნიშნულ საკითხებზე ინფორმაციას აწვდის თბილეს პალატას, რომელიც კი სახელმწიფოს ინტერესები და უსაფრთხოება აძლევს ამის საშუალებას, და აღნიშნულ ინფორმაციას თან ურთავს ჩვეულებრივ შეტყობინებებს.

სავაჭრო ხელშეკრულებები და ხელშეკრულებები, რომლებიც შესაძლოა მძივე ტვირთად დააწვეს სახელმწიფოს ან ინდივიდუალურად დაავადლებულთს ბელგიელები, ძალაში შედის მხოლოდ პალატების თანხმობის მიღების შემდეგ.

ტერიტორიის დათმობა, გაცვლა, მიერთება შესაძლებელია მხოლოდ კანონის საფუძველზე. დაუშვებელია, რომ ხელშეკრულების გასაიდუმლოებული მუხლები გასაჯაროებული მუხლების საზიანოდ მოქმედებდეს.

პუნქლი 69. მეფე ამტკიცებს და აქვეყნებს კანონებს.

პუნქლი 70. პალატებს უფლება აქვთ შეიკრიბონ ყოველწლიურად, ნოემბრის თვის მეორე

სამშაბათს, თუ ისინი მეფის ბრძანებით უფრო ადრე არ იყვნენ მოწვეულნი.

პალატები იკრიბებიან ყოველწლიურად, სულ მცირე, თბილისი დღის განმავლობაში.

მეფე ხურავს სხდომებს.

მეფეს უფლება აქვს მოიწვიოს პალატები განსაკუთრებულ შემთხვევებში.

მუხლი 71. მეფეს უფლება აქვს დაითხოვოს პალატები ერთდროულად ან ცალ-ცალკე. დათხოვნის შესახებ აქტივით ცხადდება ახალი არჩევნების თარიღი თბილისი დღის ვადაში და პალატების შეკრება თბილისის ვადაში.

მუხლი 72. მეფე უფლებამოსილია შეაჩეროს პალატების მუშაობა. ამასთან, შესვენება არ უნდა აღემატებოდეს ერთ თვეს და არ უნდა განმეორდეს იმავე სესიის დროს პალატების თანხმობის გარეშე.

მუხლი 73. ის უფლებამოსილია შეამსუბუქოს ან შეამციროს მისამართლებების მიერ შეფარდებული სასჯელები, გარდა მინისტრებთან დაკავშირებით გამოტანილი გადაწყვეტილებებისა.

მუხლი 74. ის უფლებამოსილია კანონის შესაბამისად მოჭრას ფული.

მუხლი 75. ის უფლებამოსილია მიანიჭოს ტანგები და დიდგვაროვნობის ტიტულები ყოველგვარი პრივილეგიების გარეშე.

მუხლი 76. ის ანიჭებს სამხედრო წოდებებს, იცავს რა ამასთან დაკავშირებით კანონით დადგენილ მოთხოვნებს.

მუხლი 77. კანონით დგინდება სამთავალაქო სია მეფობის თითოეული პერიოდისთვის.

მუხლი 78. მეფეს არ აქვს სხვა უფლებამოსილებები, გარდა მისთვის კონსტიტუციითა და კონსტიტუციის შესაბამისად მიღებული კონკრეტული კანონებით თვით-აღიარებულ მინიჭებული უფლებამოსილებებისა.

მუხლი 79. მეფის გარდაცვალებისთანავე პალატები იკრიბებიან მოწვევის გარეშე, მისი გარდაცვალებიდან არაუგვიანეს მეათე დღისა.

თუ პალატები იქნა დათხოვილი და დათხოვნის შესახებ აქტივით ადგენს სხდომის თარიღს უფრო გვიან, ვიდრე მეათე დღეს, წინა მოწვევის პალატები განაახლებენ თავიანთი ფუნქციების შესრულებას ახალი პალატების სხდომამდე.

თუ მხოლოდ ერთი პალატა იქნა დათხოვილი, იგივე წესი ვრცელდება მეორე პალატაზე.

მეფის გარდაცვალებიდან მისი მემკვიდრის ან რეგენტის მიერ ფიცის დადებაამდე მეფის კონსტიტუციური უფლებამოსილებებს ბელგიელი ხალხის სახე-

ლით და საკუთარი პასუხისმგებლობით ახორციელებენ საბჭოში გაერთიანებული მინისტრები.

პუნლი 80. მეფე სრულწლოვანებას აღწევს 18 წლის ასაკში.

ის ტახტზე აღის მხოლოდ მას შემდეგ, რაც საწინამოდ დადებს შემდეგ ფიცს შეკრებილი პალატების თანდასწრებით:

„ვფიცავ, დავიცვა ბელგიელი ხალხის კონსტიტუცია და კანონები, დავიცვა მათი ერთგული დამოუკიდებლობა და მათი ტერიტორიის მთლიანობა“.

პუნლი 81. თუ მეფის გარდაცვალების შემთხვევაში მისი მემკვიდრე არასრულწლოვანია, თბილვე პალატა იკრიბება ერთობლივ სხდომაზე რეგენტობისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად.

პუნლი 82. თუ მეფე მართვისთვის უნაროდ იქნა აღიარებული, მინისტრები, რომლებმაც მისი უნარობა დაადგინეს, დაუყოვნებლივ იწვევენ პალატებს.

საზოგადოებრივი უსაფრთხოება და რეგენტობა თბილვე პალატის მიერ უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი.

პუნლი 83. რეგენტობა შეიძლება გადაეცეს მხოლოდ ერთ პირს.

რეგენტი შეუდგება თავისი მოვალეობების შესრულებას მხოლოდ მე-80 პუნლით გათვალისწინებული ფიცის დადების შემდეგ.

პუნლი 84. რეგენტობის პერიოდში კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანა დაუშვებელია.

პუნლი 85. ტახტის გათავისუფლების შემთხვევაში ერთობლივ სესიაზე მოწვეული პალატები ადგენენ ღრობით რეგენტობას სრულიად განანლებული პალატების სხდომაზე. აღნიშნული სხდომა უნდა გაიმართოს თბილვე თავის ვადაში. ერთობლივ სესიაზე მოწვეულმა ახალმა პალატებმა უნდა უზრუნველყონ თავისუფალი ტახტის საკითხის საბოლოო გადაწყვეტა.

განყოფილება II

მინისტრები

პუნლი 86. არავის შეუძლია იყოს მინისტრი, თუ ის არ არის ბელგიელი დაბადებით ან არ მიუღია უმაღლესი ნატურალიზაცია.

პუნლი 87. სამეფო ღვაწლის არცერთ წევრს არ შეუძლია იყოს მინისტრი.

პუნლი 88. მინისტრებს აქვთ სათათბირო ხმა კონკრეტულ პალატაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი არიან მისი წევრები.

მათ აქვთ თავისუფალი წვდომა თითოეულ პალატასთან და ისინი უნდა იქნენ მოსმენილნი, როდესაც ამას მოითხოვენ.

პალატებს შეუძლიათ მოითხოვონ მინისტრების დასწრება.

პუნქტი 89. მეფის ზეპირი ან წერილობითი ბრძანება არავითარ შემთხვევაში არ ათავისუფლებს მინისტრს პასუხისმგებლობისგან.

პუნქტი 90. წარმომადგენელთა პალატას აქვს მინისტრების იმპიჩმენტის და მათი სააპელაციო სასამართლოს წინაშე წარდგენის უფლება. მხოლოდ სააპელაციო სასამართლოს აქვს მათი განსჯის უფლება. ეს სასამართლო მოიცავს ორივე პალატის გაერთიანებულ სხდომას.

გამონაკლისი დაიშვება იმ შემთხვევებში, რომლებიც შეიძლება დადგინდეს კანონით დაზარალებული მხარის მიერ სამთქალაქო საჩივლის შეტანასთან დაკავშირებით, ასევე იმ დანაშაულებსა და გადაცდომებთან დაკავშირებით, რომლებიც შეიძლება ჩაიდინეს მინისტრებმა მაშინ, როდესაც არ ასრულებდნენ სამსახურებრივ მოვალეობებს.

კანონით უნდა განისაზღვროს პასუხისმგებლობაში მიცემის შემთხვევები, მინისტრების მიმართ გამოსაყენებელი სასჯელები და მათ წინააღმდეგ სამართალწარმოების წესი, იქნება ეს წარმომადგენელთა პალატის მიერ წარდგენილი ბრალდებების თუ დაზარალებული მხარის საჩივლის საფუძველზე.

პუნქტი 91. მეფეს არ შეუძლია შეიწყალოს სააპელაციო სასამართლოს მიერ გასამართლებული მინისტრი, გარდა იმისა, რომ პალატიდან ერთის მოთხოვნის საფუძველზე.

თავი III

სასამართლო ხელისუფლება

პუნქტი 92. დავები, რომელთა საგანსაც წარმოადგენს სამთქალაქო უფლებები, მხოლოდ ტრიბუნალების კომპეტენციაშია.

პუნქტი 93. დავები, რომელთა საგანსაც წარმოადგენს პოლიტიკური უფლებები, ტრიბუნალების კომპეტენციაშია, გარდა კანონით გათვალისწინებული გამონაკლისის შემთხვევებისა.

პუნქტი 94. ტრიბუნალი და სამთქალაქო სასამართლო იქმნება მხოლოდ კანონის საფუძველზე. საგანგებო კომისიები ან ტრიბუნალები არ შეიძლება შეიქმნას არავითარი სახელწოდებით.

მუხლი 95. მთელი ბელგიისთვის აჩსებობს ერთი სააპელაციო სასამართლო.

ამ სასამართლოს აზრს განიხილავს პირველი ინსტანციის იურისდიქცია რამდენიმე ტიპის საქმეზე, გარდა მინისტრების საქმეებისა.

მუხლი 96. ტრიბუნალის სხდომები საჯაროა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც მათი საჯაროება საფრთხეს უქმნის საზოგადოებრივ წესრიგსა და ზნეობას; ასეთ შემთხვევაში ამას ტრიბუნალი თავისი გადაწყვეტილებით აცხადებს.

პოლიტიკური დანაშაულების და პრესასთან დაკავშირებულ საკითხებზე აუცილებელია სასამართლოს ერთნაირი გადაწყვეტილება სხდომის დასასრულად.

მუხლი 97. ყველა სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა იყოს დასაბუთებული. ის ღია სხდომაზე ცხადდება.

მუხლი 98. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო იქმნება ყველა სისხლის სამართლის საქმეზე, ასევე პოლიტიკური და პრესასთან დაკავშირებული დანაშაულების შემთხვევაში.

მუხლი 99. მომჩიებელ მოსამართლეებს და ტრიბუნალების მოსამართლეებს უშუალოდ მეფე ნიშნავს.

სააპელაციო სასამართლოს მჩიელებსა და მათ იურისდიქციაში აჩსებული პირველი ინსტანციის ტრიბუნალების თავმჯდომარეებსა და თავმჯდომარის მოადგილეებს მეფე ნიშნავს ორი სიიდან. ერთს წარადგენენ სასამართლოები, მეორეს კი – პროვინციების საბჭოები.

სააპელაციო სასამართლოს მჩიელებს მეფე ნიშნავს ორი ორმაგი სიიდან. ერთს წარადგენს სენატი, მეორეს – სააპელაციო სასამართლო.

ამ ორ შემთხვევაში ერთ სიაში დასახელებული კანდიდატები შეიძლება მეორეშიც დასახელდნენ.

ყველა წარდგინება უნდა გასაჯაროვდეს დანიშვნამდე სულ მცირე თხუთმეტი დღით ადრე.

სასამართლოები საკუთარი შემადგენლობიდან ირჩევენ თავიანთ თავმჯდომარეებსა და თავმჯდომარის მოადგილეებს.

მუხლი 100. მოსამართლეები თანამდებობაზე სამისდღეშიოდ გამწესდებიან.

მოსამართლეს შეიძლება ჩამოერთვას თანამდებობა ან გადაყენებულ იქნეს თანამდებობიდან მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მოსამართლის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაყვანა შესაძლებელია მხოლოდ ახალი დანიშვნის გზით და თავად მოსამართლის თანხმობით.

- მუხლი 101.** მეფე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს პროკურატურის მთავარ-სასამართლოებსა და ტრიბუნალებში.
- მუხლი 102.** სასამართლო უწყების წევრების ხელფასი დგინდება კანონით.
- მუხლი 103.** არცერთ მსამართლეს არ შეუძლია მიიღოს ანაზღაურებადი დანიშვნა მთავრობისგან, თუმცა მას შეუძლია უსასყიდლოდ შეასრულოს ამ დანიშვნასთან დაკავშირებული მოვალეობები, გარდა კანონით გათვალისწინებული შეუთავსებლობის შემთხვევებისა.
- მუხლი 104.** ბელგიაში სამი სააპელაციო სასამართლოა.
კანონით განისაზღვრება მათი იურისდიქცია და ადგილები, სადაც ისინი უნდა შეიქმნას.
- მუხლი 105.** ცალკეული კანონები აწესრიგებს სამხედრო ტრიბუნალების მოწყობას, უფლებამოსილებებს, აგრეთვე ამ სასამართლოების წევრთა უფლება-მოვალეობებსა და მათი უფლებამოსილების ვადას.
კომერციული ტრიბუნალები ფუნქციონირებს კანონით დადგენილ ადგილებში. მათი მოწყობა, უფლებამოსილებები, მათი წევრების დანიშვნის წესი და უფლებამოსილების ვადა განისაზღვრება კანონით.
- მუხლი 106.** სააპელაციო სასამართლო წყვეტს განსჯადობის საკითხებს კანონით განსაზღვრული წესით.
- მუხლი 107.** სასამართლოები და ტრიბუნალები პრეინციპებისა და ადგილობრივ ადმინისტრაციულ თუ ზოგად დადგენილებებს მხოლოდ მაშინ აღასრულებენ, როდესაც ისინი კანონთან შესაბამისობაშია.

თავი IV

პროცედურისა და კომუნის დაწესებულებები

- მუხლი 108.** პრეინციპისა და კომუნის დაწესებულებების საქმიანობა რეგულირდება კანონით.
კანონი უზრუნველყოფს შემდეგი პრინციპების გამოყენებას:
1. პირდაპირი აზრებები, იმ გამონაკლისების გათვალისწინებით, რომლებსაც ადგენს კანონი კომუნის ადმინისტრაციების ხელმძღვანელებსა და პრეინციპის საბჭოებში მთავრობის წარმომადგენლებთან მიმართებით.

2. პრთვინციისა და კომუნის ინტერესის სფეროში შემავალი ყველა საკითხის პრთვინციისა და კომუნის საბჭოებისთვის გადაცემა, მათი აქტების დამტკიცების უფლებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში და წესით.
3. პრთვინციისა და კომუნის საბჭოების სნდომების საჯაროობა კანონით დადგენილ ფარგლებში.
4. ბიუჯეტისა და ანგარიშგების საჯაროობა.
5. მეფისა და საკანონმდებლო ხელისუფლების ჩარევა პრთვინციისა და კომუნის საბჭოების მიერ უფლებამოსილების გადაჭარბებისა და საზოგადოებრივი ინტერესების შელახვის თავიდან აცილების მიზნით.

პუნლი 109. სამოქალაქო მდგომარეობის ჩანაწერების ბეჭდვა და რეესტრების წარმოება შედის კომუნის ხელისუფლების ორგანოების ექსკლუზიურ კომპეტენციაში.

პარო IV

ზონანსუბო

პუნლი 110. სახელმწიფოს სასარგებლოდ გადასახადის დაწესება ხდება მხოლოდ კანონის საფუძველზე.

დაუმეგებელია პრთვინციაში ბაჟის ან გადასახადის დაწესება პრთვინციის საბჭოს თანხმობის გარეშე.

დაუმეგებელია კომუნაში ბაჟის ან გადასახადის დაწესება კომუნის საბჭოს თანხმობის გარეშე.

პრთვინციებსა და კომუნებში გადასახადის დაწესებასთან დაკავშირებით კანონით შეიძლება განისაზღვროს გამონაკლისები, რომელთა საჭიროებაც უნდა იყოს დასაბუთებული.

პუნლი 111. ყველა სახელმწიფო გადასახადს ყოველწლიურად უყრიან კენჭს.

მათი დადგენი კანონები მოქმედებს მხოლოდ ერთი წლის განმავლობაში, თუ არ მონდება მათი განახლება.

პუნლი 112. გადასახადით დაბეგვრის საკითხებში პრივილეგიების მინიჭება დაუმეგებელია.

გადასახადისგან გათავისუფლება ან მისი შემცირება შეიძლება დადგინდეს მხოლოდ კანონის საფუძველზე.

მუხლი 113. გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც კანონი ფორმალურად უშვებს გამონაკლისებს, მოქალაქეებს არ შეიძლება მოეთხოვოთ რაიმე გადასახადის გადახდა, გარდა სახელმწიფო, პრევენციის ან კომუნის გადასახადებისა.

აღნიშნული დებულება არ ცვლის არსებულ რეჟიმს პოლდერებისა და წყალსაცავების მიმართ, რომლებიც ექვემდებარება ჩვეულებრივ კანონმდებლობას.

მუხლი 114. სახელმწიფო ხაზინიდან პენსია ან ანაზღაურება გაიცემა მხოლოდ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 115. პალატები ყოველწლიურად აღგენენ ანგარიშების შესახებ კანონს და კენჭს უყრიან ბიუჯეტს.

სახელმწიფოს ყველა შემოსავალი და ხარჯი აისახება ბიუჯეტსა და ანგარიშებში.

მუხლი 116. საანგარიშო პალატის წევრებს ნიშნავს წარმომადგენელთა პალატა კანონით დადგენილი ვადით.

აღნიშნულ პალატას ევალება მთავარი სამმართველოს ანგარიშების, აგრეთვე სახელმწიფო ხაზინის წინაშე პასუხისმგებელი პირების ანგარიშების, შემოწმება და დახურვა. ის ზრუნავს, რომ არ მოხდეს გამოყოფილი ბიუჯეტის გადაჭარბება და სახსრების ერთი მუხლიდან მეორეში გადატანა. ის ამოწმებს სახელმწიფოს სხვადასხვა ადმინისტრაციული დეპარტამენტის ანგარიშებს და ევალება ამ მიზნით ყველა საჭირო ინფორმაციისა და დოკუმენტის შეგროვება შესაბამის საკითხზე. სახელმწიფოს საერთო ანგარიში პალატებს წარედგინება საანგარიშო პალატის შენიშვნებით.

აღნიშნული პალატის მოწყობა განისაზღვრება კანონით.

მუხლი 117. ბელივიის მსახურების ხელფასებსა და პენსიებზე პასუხისმგებელია სახელმწიფო და ამისთვის საჭირო თანხები ყოველწლიურად ირიცხება ბიუჯეტში.

პარა V

ჯარო

მუხლი 118. ჯარის დაკომპლექტების წესი განისაზღვრება კანონით. სამართლებრივი დებულებები ასევე ითვალისწინებს სამხედრო მოსამსახურეების დაწინაურების საკითხსა და მათ უფლება-მოვალეობებს.

მუხლი 119. ჯარის შემადგენლობა დგინდება ყოველწლიურად. შემადგენლობის დამდგე-

ნი კანონი მოქმედებს მხოლოდ ერთი წლის განმავლობაში, თუ არ მოხდება მისი განახლება.

- პუნქტი 120.** ჟანდარმერიის მოწყობა და უფლებამოსილებები რეგულირდება კანონით.
- პუნქტი 121.** არ შეიძლება უცხო ქვეყნის ძალების სახელმწიფოს სამსახურში დაშვება, მათ მიერ სახელმწიფოს ტერიტორიის დაკავება ან გადაკვეთა, თუ ეს არ არის ნებადართული კანონით.
- პუნქტი 122.** უნდა აღსებობდეს სამოქალაქო გვარდია, რომლის მოწყობაც რეგულირდება კანონით.
- პუნქტი 123.** სამოქალაქო გვარდიის მობილიზაცია ხორციელდება მხოლოდ კანონის საფუძველზე.
- პუნქტი 124.** სამხედრო მსამსახურეს შეიძლება ჩამოერთვას მისი წოდება, ჯილდოები და პენსია მხოლოდ კანონით დადგენილი წესით.

პარა VI

ზოგადი დებულებანი

- პუნქტი 125.** ბელგიელი ერი წინამდებარე კონსტიტუციით ეროვნულ ფერებად ამტკიცებს წითელს, ყვითელსა და შავს, ხოლო სამეფო გერბად – ბელგიურ ლომს დევიზით „ერთობა გვაძლევს ძალას“ (L'Union Fait la Force).
- პუნქტი 126.** ქალაქი ბრიუსელი არის ბელგიის დედაქალაქი და მთავრობის ადგილსამყოფელი.
- პუნქტი 127.** ფიცის დადების მოთხოვნა შესაძლებელია მხოლოდ კანონის საფუძველზე, რომელიც განსაზღვრავს ფიცის ფორმას.
- პუნქტი 128.** ნებისმიერი უცხოელი, რომელიც იმყოფება ბელგიის ტერიტორიაზე, საზღვრობს პიროვნებისა და ქონების დაცვით, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
- პუნქტი 129.** ნებისმიერი კანონი ან პრინციპისა თუ კომუნის მთავარი სამმართველოს ნებისმიერი დადგენილება საგალდებულოა მხოლოდ კანონით განსაზღვრული ფორმით გამოქვეყნების შემდეგ.
- პუნქტი 130.** კონსტიტუციის მოქმედება არც მთლიანად შეიძლება შეჩერდეს და არც ნაწილობრივ.

პარტი VII

კონსტიტუციის გადასინჯვა

მუხლი 131. საკანონმდებლო ხელისუფლებას უფლება აქვს განაცხადოს მის მიერ განსაზღვრული კონსტიტუციური დებულებების გადასინჯვის აუცილებლობა.

ამ განცხადების შემდეგ ორივე პალატა დაითხოვება.

ახალი პალატები მოიწვევიან 71-ე მუხლის შესაბამისად.

პალატები გადასასინჯ საკითხებზე მოქმედებენ მეფესთან შეთანხმებით.

ამ შემთხვევაში პალატებს არ შეუძლიათ განხილვის ჩატარება, თუ სხდომას არ ესწრება მათი შემადგენლობის სულ მცირე ორი მესამედი, ხოლო ცვლილება არ მიიღება, თუ მას ხმას არ მისცემს დამსწრე წევრთა სულ მცირე ორი მესამედი.

მუხლი 132. სახელმწიფოს მეთაურის პირველად არჩევისას მე-80 მუხლის პირველი დებულება შეიძლება არ იქნეს გამოვალისწინებული.

პარტი VIII

ზოგადი დებულება

მუხლი 133. უცხოელები, რომლებიც დასახლდნენ ბელგიაში 1814 წლის პირველ იანვრამდე და დღემდე განაგრძობენ აქ ცხოვრებას, დაბადებით ბელგიელებად ითვლებიან, იმ პირობით, რომ ისინი განაცხადებენ თავიანთ განზრახვას, ისარგებლონ წინამდებარე დებულებით.

განცხადება უნდა გაკეთდეს წინამდებარე კონსტიტუციის ძალაში შესვლის დღიდან ექვსი თვის ვადაში, იმ პირობით, რომ აღნიშნული პირები სრულწლოვანნი არიან. თუ ისინი არასრულწლოვანნი არიან, განცხადება უნდა გაკეთდეს სრულწლოვანების მიღწევის წლის შემდეგი წლის განმავლობაში.

განცხადება უნდა გაკეთდეს პროვინციის ხელისუფლების ორგანოების წინაშე, რომლებსაც აქვთ იურისდიქცია ამ პირობა საცხოვრებელ ადგილთან მიმართებით.

ის უნდა გაკეთდეს პირადად ან კანონიერი წარმომადგენლის მიერ, რომელსაც ექნება სპეციალური და ავთენტიკური მინდობილობა.

პუნლი 134. ამ საკითხთან დაკავშირებული კანონის მიღებამდე, დანაშაულისა და შესაბამისი სასჯელის განსაზღვრასთან მიმართებით წარმომადგენელთა პალატას აქვს დისკრეტული უფლებამოსილება მინისტრისთვის ბრალდების წაყენებისას, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს – იგივე უფლებამოსილება განაჩენის გამოტანისას.

თუმცა, სასჯელი არ უნდა აღემატებოდეს თავისუფლების აღკვეთას; ამასთან, სისხლის სამართლის კანონმდებლობით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევები არ უნდა დაირღვეს.

პუნლი 135. სასამართლოებისა და ტრიბუნალების პერსონალი უნდა შენაჩუნდეს ისე, როგორც ამჟამად არსებობს, სანამ სხვა სამართლებრივი დებულება არ იქნება მიღებული.

ამ საკითხთან დაკავშირებული კანონი პირველ საკანონმდებლო სესიაზე უნდა იქნეს მიღებული.

პუნლი 136. ამავე სხდომაზე მისაღები კანონით უნდა განისაზღვროს სააპელაციო სასამართლოს წევრების პირველად დანიშვნის წესი.

პუნლი 137. 1815 წლის 24 აგვისტოს ძირითადი კანონი და ასევე პროვინციისა და ადგილობრივი სტატუტები უქმდება.

ამავე დროს პროვინციებისა და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები ინაჩუნებენ თავიანთ უფლებამოსილებებს, თუ კანონით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

პუნლი 138. წინამდებარე კონსტიტუციის ძალაში შესვლის დღიდან უქმდება ყველა კანონი, დადგენილება, რეზოლუცია, წესი და სხვა აქტები, რომლებიც მასთან წინააღმდეგობაში იმყოფება.

დავატეპოთი დებულებანი

პუნლი 139. ერთგულმა კონგრესმა უმოკლეს ვადაში უნდა მიიღოს ზომები შემდეგ საკითხებზე ცალკეული კანონების მიღებით:

1. პრესა.
2. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მოწყობა.
3. ფინანსები.
4. პროვინციისა და კომუნის დაწესებულებები.
5. მინისტრებისა და აღმასრულებელი ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლების პასუხისმგებლობა.

6. სასამართლო ხელისუფლების მოწყობა.
7. საბენსიო სიის გადახედვა.
8. სათანადო ზომები თანამდებობათა სიმრავლის ბოლოტად გამოყენების თავიდან ასაცილებლად.
9. გაკოტრებისა და რეპრესალიების შესახებ კანონმდებლობის გადახედვა.
10. ჯაზის მოწყობა, დაწინაურებისა და გადადგომის უფლებები და სისხლის სამართლის სამხედრო კოდექსი.
11. კოდექსების გადასინჯვა.

აღმასრულებელი ხელისუფლება პასუხისმგებელია წინამდებარე დადგენილების
აღსრულებაზე.

ბჩიუსელი, ერის სასახლე
პრეზიდენტი
მდივნი
კანცელის წევრები